

Pædagogik på Skovgården

Værdigrundlag

For os udspringer udvikling af energi og livsglæde, nysgerrighed og interesse. Vores værdigrundlag kan udtrykkes således: *du har ret til at være dig, ret til at udfolde og udvikle dig og erhverve indsigt, så du kan vælge, hvad der er godt for dig – alt under hensyntagen til helheden og til at andre har den samme ret.*

I det følgende beskriver vi, hvorledes vi med udgangspunkt i vores værdigrundlag arbejder pædagogisk.

Anvendte teorier

I det daglige lader vi os inspirere af rigtig mange indfaldsvinkler. Det kan være alt lige fra ergoterapi, sansemotorik, legens betydning, neurologi, psykologi, legeterapi, adfærdsregulering og kommunikationsteori.

Men primært læner vi os op ad følgende fire tilgange, der på den ene eller anden måde dog er forbundne:

Udviklingspsykologi med afsæt i Daniel Sterns teori, der som udgangspunkt antager, at udviklingen af selvet og udviklingen af relationer er uløseligt forbundet. Udviklingen af barnets selvoplevelse sker i et samspil mellem intrapsyriske systemer, interpersonelle relationer og den sociale verden. Forståelsen peger på, at udvikling af selvet ikke er statisk men derimod modtagelig for forandrede livsbetingelser.

Neuroaffektiv udviklingspsykologi: Her er vi særligt optaget af Susan Harts arbejde, fordi hun lægger op til at bruge legen, kontakten til et andet menneske samt sansningen som udviklingsdynamoer kombineret med hjerneforskning. Hjernen stimuleres gennem leg, sansning og kontakt til en positiv voksen med energi - og hermed er grobunden for udvikling skabt.

Den systemiske tilgang, som vi bruger i mødet og samarbejdet med hinanden og andre. Vi ser barnet i sammenhænge i det system, barnet er en del af, og forholder os til hele systemet.

Den anerkendende tilgang: Vores holdning er, at alle mennesker har brug for at føle sig anerkendt og værdsat for overhovedet at kunne udvikle sig. Derfor er anerkendelse og arbejdet med anerkendelse et grundvilkår på Skovgården.

Dette er med til at inspirere os i forhold til hele debatten om at møde barnet og forældrene lige der, hvor de er og hermed kunne støtte op omkring en positiv udvikling.

Hvad tænker vi?

Pædagogisk tager Skovgården udgangspunkt i det enkelte barn samt de relationer og sammenhænge, barnet er en del af.

For os er barndommen dyrebar. Når børnene kommer hos os, skal de opleve at have en barndom og ikke en behandlingsdom. De skal mødes med omsorg.

Børn skal lege, gå i skole, føle sig betydningsfulde. Børn har brug for spejling, regulering og afstemning for at kunne udvikle sig. De har brug for energi og glæde, og de har brug for at være en del af et fællesskab. De har brug for at befinde sig i en stemning af tryghed, så de på sigt kan have tillid til andre mennesker.

Derfor er det vigtigt for os, at barnet møder et menneske og ikke en pædagogisk metode i deres hverdag (barndommen). Det kan være vanskeligt at spejle sig i en metode.

Det stiller høje krav til personalets faglige og menneskelige kompetencer, hvorfor feedback, løbende supervision og efteruddannelse er et naturligt element for Skovgårdens medarbejdere.

Målet er at støtte barnet i at udnytte sine potentialer for at få et tilpas godt liv i det samfund og i de relationer og sammenhænge, det er en del af. Samtidig er alle børn forskellige, så det, der gavner ét barn, er ikke nødvendigvis til gavn for et andet.

Endelig skal pædagogens relation til barnet inddrages. Det, der er godt i én pædagog's samspil med et barn, dur måske ikke, hvis en anden pædagog er aktør. Hver voksen har sin måde at indgå i samspillet med det enkelte barn på. Forskellighed inden for en fælles ramme er vigtig.

På Skovgården er der ikke endelige sandheder i vores tilgang til børnene. Sindet og tanken skal hele tiden være åben for nytænkning med udgangspunkt i effekten af det, vi gør. Vi skal ikke gøre mere af det, der ikke virker – så skal der tænkes nyt og handles anderledes.

Vores opgave er at hjælpe barnet til et bedre samspil med omverdenen og sig selv. Men der er ofte lang vej, så opholdet på Skovgården skal ses som et skridt videre i barnets liv.

Hvad gør vi?

Anerkendelse og den gode stemning

Anerkendelse og den gode stemning er to grundvilkår på Skovgården. Vi mener, disse elementer danner grundlag og støtter den videre udvikling for børnene.

Det enkelte barn skal mødes med venlighed og forståelse, og barnet skal føle sig hørt, set og forstået. Barnet skal have gode og sjove oplevelser og have en god og tryk hverdag, som er genkendelig. Mange af vores børn har brugt det meste af deres tid på at reagere på, at de netop ikke føler sig hørt, set og forstået, at de har følt sig forkerte og ikke ligesom de andre. Børnene har følt, at andre mennesker ikke kunne lide dem, men hele tiden har forsøgt at ville ændre på dem. De føler ofte, at verden omkring dem ikke er til at forstå, og det gør dem meget utrygge. De møder verden med mistillid og angst. Derfor er det altafgørende, at vi som voksne på Skovgården gør os fortjente til, at børnene kan have tillid til os - og at de føler sig trygge.

Fællesskabet

Da mennesket er et flokdyr, er det samtidig rigtig vigtigt, at fællesskabet også anerkendes. Derfor støtter og hjælper vi barnet med at få den fornødne hjælp til at kunne indgå i et sådan fællesskab. Samtidig med vi er optaget af det enkelte barn, er vi altså mindst lige så optaget af fællesskabet. Deltagelse i fællesskabet kræver opdragelse - at man får hjælp til at være sammen på en ordentlig måde. Eksempelvis kan det være at lære, hvordan man spiser sammen; hvordan man opfører sig i en bus; eller hvordan man taler til hinanden.

Ramme og genkendelighed

For at hverdagen skal være tryk for børnene, er det vigtigt, at den er genkendelig, og at der er rammer omkring hverdagen. Ellers bliver det kaotisk for børnene, og de skal bruge alt for meget energi på at agere i den. Er der en ramme og en genkendelighed kan børnene bruge deres energi til udvikling.

På Skovgården arbejder vi med en ramme, der består af en række af begivenheder i løbet af dagen. Vi står op, får morgenmad, går i skole, spiser middagsmad, har stilletime (for at regulere ned), leger, går til noget, dyrker sport eller andre aktiviteter. Vi spiser aftensmad, aftenhygger og går i seng. Det er de voksne, der holder rammen, og de ved, når den ikke er mulig at overholde og kan hjælpe børnene igennem et brud på rammen. Derfor er det også vigtigt, at rammen er en rækkefølge af begivenheder og ikke en ramme styret af uret.

Leg

Vi er gennem årene blevet mere og mere optaget af, hvor vital børns leg er. Børn leger dels for at udvikle sig og dels for at have det sjovt, for at få erfaringer, både personlige og sociale. De sanser, fornemmer, erfarer og lærer gennem leg. Mange af vores børn har ganske vanskeligt ved at lege både for sig selv (hvad skal jeg dog finde på - jeg gider ikke noget) og sammen med andre (hvorfor er det altid de andre, der bestemmer - jeg vil bestemme). Mange af dem har ingen erfaring med leg, som de selv siger: "Det er kun for pattede børn at lege". Mange af vores børn kan ikke mærke sig selv og har derfor svært ved at finde ud af, hvad de gerne vil, og hvad de har lyst til.

På Skovgården leger vi alle mulige lege. Vi forsøger at finde ud af, hvilke lege det enkelte barn er optaget af, og hvilket udviklingstrin barnet er på. Dernæst er hele kunsten at finde lege, som møder barnet der, hvor det er, samtidig med at legen ikke bliver til en "pattede leg". For nogle børn er det faktisk alt for irriterende at sige, at noget er leg, men det kan være ok at lave noget sammen. Eksempelvis er der børn, som faktisk er på det, man kan kalde "tittede leg"-stadiet - også når de er ti år eller endda ældre. I stedet for "tittede leg" kan man lege dåseskjul, og det er der mange både børn og voksne, der synes er sjovt. Måske er det godt for et barn at få hjælp til at bruge sin fantasi. Her kan en voksen begynde legen og hjælpe med fantasien, rammen og det at finde på.

Leg er stadig noget, vi skal arbejde videre med, men det er en fantastisk sjov og lærerig proces både for børn og voksne.

Sund kost og motion

Sund kost og motion giver energi og er med til at skabe drivkraft.

Vores køkkenpersonale sørger for, at maden ser lækker og indbydende ud, og at den er

varieret. Der serveres meget frugt og grønt, og der er mellemmåltider i løbet af dagen. Der er selvfølgelig forskel på hverdag og fest. Derfor serveres der også kage, is eller hvad der ellers hører til, når der er fest eller til højtider. Der er mange måder at motionere på, og det udnytter vi til fulde. Det skal være sjovt at røre sig - og det kommer ud på et, om det foregår ved en løbetur, man leger krig i parken eller er en tur i svømmehallen. Vi rører os alle sammen og nyder det.

Det kræver af de voksne

For at dette arbejde kan lykkes, stiller det rigtig store krav til de voksne, der arbejder på Skovgården.

Positiv dynamik

De voksne skal have evnen til at være nysgerrig og være interesseret. De skal være bevidst om deres egen opmærksomhed omkring barnet eller forældrene og være bevidst om den kontakt, de tilbyder. De voksne skal være i stand til at lade barnet opleve små og store succeser i hverdagen og have evnen til at se eller opdage de små øjeblikke, så barnet kan få følelsen af at være betydningsfuld og vigtig. De skal være optaget af, hvordan de kan hjælpe barnet med at finde det sjove og grine med barnet - det giver energi og lyst til at gøre noget.

Det betyder, at de voksne skal kunne stå på egne ben; at de er opmærksomme på sig selv og det, de synes, er rigtigt og vigtigt i livet, samt de i sidste ende tror på det gode i tilværelsen.

Det kræver i vores øjne, at man som voksen er i stand til at reflektere både over sine egne handlinger og holdninger samt over andres. Når dette lykkes, oplever vi en positiv dynamik og et fagligt forum, der er givtigt både for voksne og i særdeleshed for børnene.

Derfor bliver vores samarbejde med hinanden en afgørende faktor i arbejdet med børnene, da vi har brug for andres meninger, holdninger og øjne for, at vi selv kan blive dynamiske i vores arbejde.

Vi skal hjælpe hinanden med at udføre vores arbejde på bedst mulige måde. Dermed bliver evnen til at kommunikere vigtig. Vi skal kunne sætte os ind i hinandens arbejdsopgaver og have forståelse for hinandens situation, så alle på bedst mulig måde kan udføre deres arbejde. Medarbejder til leder og omvendt - på tværs af faggrupperne - i alle sammenhænge.

Vores mål er i sidste ende, at børnene skal opleve deres barndom som noget betydningsfuldt - at de er værdifulde. De skal huske barndommen med et smil om læberne så at sige.

Et billede

De hvide og sorte byggesten

Lad os forestille os, at et menneske består af byggesten af oplevelser, erfaringer, minder, forståelser, fornemmelser og sansninger.

Der er store sten og ganske små sten. Der er helt hvide sten og meget sorte sten. Alle disse sten er med til at gøre os til dem, vi er lige nu.

De hvide sten er de gode erfaringer og sansninger, mens de sorte er de mindre gode. Alle mennesker har begge dele. Nogle sten er måske grå, lysegrå eller mørkegrå.

Nogle sten er store: måske en oplevelse vi aldrig glemmer, men rigtig mange af vores byggesten er ganske små, og ofte lægger vi ikke engang mærke til dem (en hilsen, et klap på skulderen, et smil, en god stemning); men er der mange af dem, får de en meget stor betydning for hele byggeriet.

Det er vigtigt, at vi alle har flest af de hvide sten i vores byggeri. Det er, som om de hvide sten kan hjælpe os med at bære de sorte. Nogle gange kan rigtig mange hvide sten faktisk få ændret en sort sten i byggeriet til en lidt mere lysegrå. Og det er et af vores mål, at de sorte byggesten efterhånden ændres og bliver lysere. Byggeriet bliver dermed mindre kontrastfyldt og bærer mere præg af forskellige nuancer. Meget langsomt forandres byggeriet. Hvis vi derimod sjusker lidt eller kun forholder os til, at det skal se pænt ud, og hverken er optaget af, hvilke materialer vi bruger, eller hvordan vi bruger dem, ved vi, at byggerier, der er lavet på denne måde, hurtigt falder fra hinanden.

Det er det bygningsarbejde, vi arbejder med på Skovgården. Det er tidskrævende, da stenene er så små. Til gengæld ved vi alle, at hvis vi har brugt ordentligt materiale og muret godt, holder byggeriet langt bedre.

Skovgården, juli 2009

Hanne Dalsgaard